

Izaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XIII.

Cena lista je \$4.00.

Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., ponedeljek, 26. januarja (Jan. 26) 1920.

Subscription \$4.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 21:

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

ZVEZNI TAJNIK RESIGNIRAL VSLED GONJE PROTI RADIKALCEM.

Vihar protesta najbrže pomete s "protipuntarsko" postavo.

85 KOMUNISTOV OBTOŽENIH

Washington, 25. jan. — Francis Fisher Kane, zvezni pravnik za vzhodno Pennsilvanijo, je podal rezignacijo radi nestrajne gonje, ki se je pričela proti radikalcem. Kane je v pismu, v katerem je sporočil Palmerju svojo rezignacijo, neusmiljeno ožigosal postopanje justičnega departmanta vsled zapiranja in deportiranja Rusov in radi pritiskanja na kongres, da se sprejme takozvani "protipuntarski" zakon, ki mo poglavi vse pravice, zajamčene v ustavi.

Kane piše med drugim: "Politika vlade je bedasta in krivična. Jaz odločno nasprotujem novemu protipuntarskemu zakonu z ostrimi zobmi v mirnem času". Dalje pravi Kane, da je gonja proti radikalnim elementom tlačenje političnih pravic. On se nikakor ne strinja s programom komunistov, toda drastične naradbe, ki se pripravljajo proti peščici Rusov in židov, so popolnoma nepotrebne.

Palmer je seveda sprejel ostavko Kaneja in je odgovoril na njegovo pismo, da je komunistična delavska stranka, kakor tudi druga komunistična stranka sprejela program moskovske tretje Internacionalne, ki se glasi, da "mora proletarijat odpraviti obstoječi aparat vlade se policiji, jetnišarji, sodniki, duhovniki in vladnim uradniki vred." (Očledaj so pa duhovniki del vladne aparata v Ameriki? Op. ur.)

Toda Kane ni sam. Kongres je majone poplavljen z rezolucijami in brzojavkami, ki vsebujejo proteste proti nameravani "protipuntarski" predlogi. Napadi na predlogo se ne nadaljujejo, le pred poslovnimi odsekom poslanske zbornice, temveč se pojavljajo tudi v zbornici sami. Republikanski in demokratični kongresniki, ki so v začetku kolikor toliko odobraval predlogo, se drug za drugim obračajo proti predlogi in Palmer ima v tem oziru vedno manj pristašev.

Washington, D. C. — Tajnik vladnega departmanta za delo Wilson je v soboto razsodil, da so vsi nedržavljan, ki so člani obeh komunističnih strank, podvrženi deportiranju iz Združenih držav po protipuntarskem zakonu. Wilson je zavrgel priziv nekoga Engelberta Preisa, avstrijskega Nemea, ki je namenjen za izgon kot komunist. Poslali ga bodo v Avstrijo. Wilson pravi, da se lahko deportira vsak nedržavljan, kateremu se dokaže, da je član ene ali druge komunistične stranke.

Chicago, Ill. — Veleporota je zadnji petek odglasovala drugo obtožnico proti komunistom, ki so člani Fergusonove komunistične stranke. Obtožnih je 85 članov, med katerimi so brez malega vsi tajniki, organizatorji in izvrševalni odborniki. Med obtoženimi voditelji so Charles E. Ruthenberg v Clevelandu, glavni tajnik, Louis E. C. Fraina (ki se nahaja v Mehiki), glavni urednik komunističnih glasil, I. E. Ferguson v New Yorku, glavni organizator, Aleksander Stokitski itd.

Med obtoženci vidimo tudi sledeča imena hrvaških komunistov v Chicago: Peter Stanković, tajnik Jugoslovanskega Komunističnega Saveza, George Selaković, F. M. Friedmann, S. Gregorović in Peter Omeljanič.

VRME.

Nelzpremenljivo, mogoče sneg; zmerni severozapadni vetrovi. Najvišja temperatura v zadnjih 24 urah 19, najnižja 10. Solneni izhod 7.08 a. m., zahod 4.57 p. m.

LLOYD GEORGE NAPOVEDUJE JE SVOJ PADEC Z VELIKO TROJICO VRED.

Pariz. — Lloyd George je bil silno poparjen, ko je slišal, da je bil Clemenceau poražen pri predsedniških volitvah; on je trdno pričakoval, da bo izvoljen. George je dejal: "Vsi oni, ki so sestavili mirovno pogodbo, nimajo sreče. Orlando je padel, Clemenceau je padel in Wilson ima svoje težave v Washingtonu. V šestih mesecih pridem pa jaz na vrsto."

STAVKA V KANSASU JE PREPOVEDENA.

Zakon za "industrijalno razsodišče" določa šest mesecev ječe za štrajkjanje.

NAPAD NA DELAVSKE ORGANIZACIJE.

Topeka, Kans. — Legislatura v Kansasu je sprejela zakon za industrijalno razsodišče in governor Allen ga je podpisal zadnji petek. Zakon določa, da govorniki imenuje tri "industrijalne sodnike", ki poslujejo tri leta in prejmejo po 5000 letne plače. Ti trije imajo nalogo "nadzorovati vse javne naprave in industrije, skrbeti za mir v industrijah, varovati javno zdravje, preprečiti industrijalne nemire in hoje in skrbeti za redno poslovanje vseh podjetij."

Zakon prepoveduje stavko in določa kazen 500 globe ali šest mesecev zapora za stavljanje. Dovoljeno pa je posamezniku, da pusti delo kadar hoče. Vsi delavski spori se obravnavajo pred omenjenimi tremi sodniki, katerih razsodišča mora veljati. Kdor bi agitiral za štrajk v državi Kansas, zapade kazni \$5000 globe ali pet let zapora. V zakonu je priznana pravica delavskih unij.

STAVKA PRISTANIŠČNIH DELAVCEV V HAVANI SE VEDNO TRAJA.

Havana Cuba. — Stavka pristaniških delavcev že traja nad štiri tedne, dasiravno so podjetniki storili vse, kar je bilo v njih močeh, da zlomijo stavko. Podjetniki so poskusili zlomiti stavko na ta način, da so se sinovi trgovcev in raznih podjetnikov izjavili, da pojdejo stavkokaziti. Seveda ni ta grožnja na delavce napravila nobenega vtisa, ampak so se smejali, ker so vedeli, da taki ljudje niso vajeni težkega dela. Ko so podjetniki spoznali, da taka grožnja nima uspeha, so ponudili povišanje mezde šele deset dni kasneje, ko se delavci vrnejo na delo. Štrajkarji so izjavili, da naj se jim meza poviša za petdeset odstotkov od njihove originalne zahteve, ali da se jim poviša meza samo za 25 centov in da jim vlada da zagotovilo, da se cene življenskih potrebščin znižajo za pet in dvajset odstotkov. Podjetniki niso hoteli pristati na te zahteve in stavka se nadaljuje.

Situacija je seveda resna in obdružiti se pomanjkanje že nekaterih živil.

PARNIKA NE MOREJO OSVOBODITI IZ OBJEMA LEDU.

Chicago, Ill. — Reševalci so opustili vse nade, da opreste parnik "Sidney O'Neff" ledu, ki ga drži kot kleče šest milj proč od ustja reke Chicago. Vetr je senstva verovzhoda je nagromadil led in ta led je nemogoče odstraniti, dokler veter piha od te strani. Vremenski biro naznanja, da bo veter pihal še par dni, torej bo tudi gals led proti parniku.

Moštvo na parniku je seveda v nevarnosti, ker najbrž nima dosti živeža, na suho pa ne more, ker se lahko led vsaki trenotki premakne, kar bi pomenilo smrti za vsakega, ki bi se podal na ledeno polje raztezajoče se med obrežjem in parnikom.

RUSIJA ZAHTEVA PREMIRJE ZA TRGOVINO.

Iz Pariza se ponavljajo konfuzne vesti o nameravani angleško-francoški ofenzivi proti Rusiji.

KOLČAK PRIDE PRED SODIŠČE.

Pariz, 25. jan. — Zavezniki program za odpravo blokade in delno zamenjavanje blaga z risksimi kooperativami vsekakor ne bo nikdar izveden. Iz Moskve je prišla brezlična brzojavka, ki vsebuje odgovor sovjetske vlade, da je ruska republika pripravljena sprejeti načrt zaveznikov edino pod pogojem, če ententa sklene premirje s sovjetsko Rusijo, drugače ne bodo zavezniki trgovske ladje imele vstopa v boljševiška pristanišča. Obenem je izjavil Konstantin Krivoslov, pariški zastopnik ruskih kooperativ, da so kooperativne prodajalne v Rusiji pod kontrolo sovjetske vlade in da do danes še ni prejel dovoljenja od sovjetrov za izmenjavanje blaga po načrtu zaveznikov.

Iz tega sledi, da zavezniki ne morejo izvesti načrta, ako ne pripoznajo sovjetske vlade in sklenejo premirje. Francija zdaj čaka, kaj stori Anglija. Ako bo Lloyd George vztrajal na svojem stališču za mir z Rusijo, se morda prično pogajanja v par dneh, ako se pa George ukloni francoski imperalistom, tedaj blokada ostane in vojna z Rusijo se bo nadaljevala.

Pariz, 25. jan. — Vesti zadnjih dni, da bosta Francija in Anglija pričeli ofenzivo proti sovjetski Rusiji na poljski fronti in da je maršal Foch odšel na Poljsko, se ponavljajo, dasiravno niso potrjene. Govori se, da bodo poslane na Poljsko angleške in francoske čete, dočim bo angleška flota operirala na Črnem morju.

London, 25. jan. — Poročilo iz Moskve se glasi, da so redne čete okupirale Perekop na Krimu, 60 milj južnovzhodno od Kersona. V okolici Krivoroga se vrše vroči boji in boljševiki so zasedli levi breg reke Sal; istočasno je sovjetska konjenica okupirala Aleksandrovska, Nikolajevsk in Orlovsko na obali Črnega morja z velikim številom ujetnikov in obilnim plenom.

Neko drugo poročilo pravi, da imajo boljševiki na južnoruski fronti 31 divizij pehote, sedem divizij konjenice in dvajset različenih brigad, ki so jih vzeli s sibirske, severne in estonske fronte. Iz Avstrije so jivali do Poljke in Leti se vedno prodirajo dalje v Letgaljo. Iz Bukareste poročajo, da je pobegnulo na Rumunsko 40,000 glav buržoazije iz južne Rusije; med begunci je veliko število Denikinovih vojakov — okrog 2000 — katere so Rumuni poslali v taborišče v Tulči. Med ubežniki vojaki razsajajo nalezljive bolezni.

Vladivostok, 22. jan. (Zakasnelo.) — Čehi so napadli in razorožili Semenove čete, katere je vodil general Skipetrov z namenom, da reokupira Irkutsk. Čehi so se združili z Američani in premagali kozacko garnizijo v Verhne-Udinsku. Čehi in Američani so zdaj združeni in se pomikajo skupaj proti Vladivostoku.

London, 25. jan. — "Daily Mail" je prejel od svojega poročevalca v Harbinu brzojavko, da so socialni revolucionarji privedli Kolčaka v Irkutsk, kjer ga postavijo pred revolucionarno sodišče. Njegovo življenje je v nevarnosti.

Iz Helsingforsa javljajo, da so izbruhnili ponovni boji v Irkutsku med socialnimi revolucionarji in pristaki propadlega Kolčaka. Več kozackih polkov, ki so prej podpirali Kolčaka, se je pridružio revolucionarjem.

Na polotoku Kamčatki se je pojavila mirna revolucija. Vojaki in

NEMSKI MONARHISTI SE BRANUJEJO VILJENA.

Berlin. — Nemška narodna stranka, ki obstoji iz samih monarhistov, je pred par dnevi na zborovanju v Kolinu sprejela rezolucijo, v kateri izjavlja, da ne bo imeti več nobenih stikov z bivšim kaiserjem. Stranka je storila ta korak vsled obelodanjenja znanih pism, ki jih je pisal bivši monarh ruskemu carju.

STAVKA V ITALIJI POSTAJA SPLOŠNA.

Španske oblasti razpuščajo delavske organizacije v Kataloniji.

BOLGARSKA VLADA ZAPRELA BOLJŠEVIŠKE VODITELJE.

Pariz, 25. jan. — Iz Turina poročajo, da je izbruhnila generalna stavka v Veroni, Bariju, Salernu, Reggioju in v Kalabriji iz simpatij do štrajkaških železničarjev. Železniški promet se vedno počiva. Predor med Florenco in Bologno, skozi katerega vozijo vojaški vlake, je bil v petek napolnjen s strupenim plinom in strojevodja se je onesvečili. V Veroni je bila zadnje dni aretiranih na stotine delavcev. Vlada je pomnožila vojaške čete v severni Italiji. Vest iz Rima se glasi, da je vlada obvestila železničarje, da bodo odpuščeni iz službe, ako se ne vrnejo na delo do 27. januarja.

(Z Rima ni skoraj nobeni vesti o sedanjem velikem delavskem gibanju v Italiji. Zdi se da so vse šankarske agenture bojkotirale novice o stavki.)

Barcelona, Španija, 25. jan. — Oblasti v Kataloniji so sklenile razpustiti Narodno delavsko zvezo, največjo industrijalno organizacijo na Španskem, ki šteje blizu milijon članov.

Sofija, Bolgarska, 25. jan. — Ministrski predsednik Stambulski je ukazal aretirati vse boljševiške voditelje na obilgarskem in 55 oseb je že v zaporu.

POTRES NA PACIFIŠKI OBALI.

Seattle, Wash. — V soboto so se pojavili trije potresni sunki, ki so trajali pol minute, po vsej pacifiški obali. Potres je bil čutiti v Everettu, Bellinghamu in v Victoriji ter Vancouverju Britska Kolumbija. V Anacortesu in Bellinghamu so popokale stipe na oknih in stene mnogih poslopj so dobile razpoke.

ŠTEVILO DELAVCEV V DESETIH INDUSTRIJAH SE JE POMNOŽILO.

Washington, D. C. — Delavski statistični biro poroča, da se je število delavcev v desetih glavnih industrijah pomnožilo. Če se sodi položaj v industriji po številu nastavljenih delavcev, je torej ugoden.

ČE ČLOVEK IZGUBI PRIČUJČNOST DUHA...

Pittsburgh, Pa. — Zamorec Eddie Lee in Joseph Mack sta bila aretirana, ker sta imela pri sebi žganje. Izpovedala sta, da sta nekemu tihotapu plačala šest in trideset dolarjev za dva kvarta.

Thomas Gray se je tako ustrašil, ko je srečal policaja na ulici, da je spustil na tla steklenico žganja, ki jo je imel pod suknjo. Steklenica se je razletela na drobne kose. Izpovedal je, da je za njo plačal nekemu tihotapu petnajst dolarjev.

delavci so se združili in vrgli v zapor častnike in civilne uradnike.

London, 24. jan. — Vlada, je večeraj dementirala vesti, da namerava Anglija poslati armado v Kavkazijo ali kamorkoli drugam na rusko fronto. Vse tozadevne vesti — pravi uradno poročilo — so izmišljene.

EVROPA MORDA ČRTA DOLOGOVE AMERIKI.

Bankir izjavlja, da bodo evropske države prisiljene vsled vedno podajoče denarne valute brisati dolgove. Evropa dolguje Ameriki 18 milijard dolarjev.

Washington, D. C. — Mark O. Prentiss, predsednik ravnatelstva inozemske kreditne banke

((Bankers' Foreign Credit Clearing House)), je izjavil zadnji teden v Washingtonu, da evropske države ne bodo nikdar v stanu plačati Združenim državam dolgove. Evropa je pred bankrotom, Ameriki pa dolguje 18 milijard dolarjev. Po njegovem mnenju bodo morali zavezniški črtati dolgove Ameriki, ker "to je še edina pot, ki jim ostane."

Prentiss se mudi v Washingtonu na konferenci, ki se bavi z vprašanjem denarne valute v Evropi. Obenem se je izvedelo, da je zbornišni finančni odsek odobril predlog zveznega zakladničarja Glassa, da se obresti od desetih milijard posojila zavezniškom pripišejo glavnici ter da se plačilni obroki dolgov podaljšajo na dolgo dobo. Odsek je prepričan, da zavezniške države ne morejo plačevati obresti, ki znašajo skupaj 500 milijonov dolarjev na leto.

Prentiss je rekel dalje, da bo vrednost evropskega denarja padala toliko časa dokler ne propade popolnoma. "Države v Evropi — je dejal — nimajo upanja, da bodo njihovi mednarodni dolgov kdaj plačani." Nemčija je vredna 50 milijard dolarjev, dolguje pa 55 milijard; to je stanje bankrota. "Neradi" razkrivamo godljo, v kateri se nahaja Anglija, toda položaj je sledeči: Pred vojno je imela Velika Britanija šest milijard dolarjev kapitala v investicijah po vsem svetu. Ta kapital se je med vojno znižal za 95% in ostalo je pet milijard. Dnevni dohodki države v minoletem letu so bili manjši kot izdatki, tako da je bilo vsak dan deset milijonov deflita; razlika ni danes nič večja. Danes mora Anglija plačevati eno milijardo in 940 milijonov letnih obresti od dolgov, medtem ko je pred vojno plačevala le \$122,500,000. — Položaj Francije je še slabši. Tako slah je položaj, da se francoska vlada ne upa plačevati vojnih dolgov s pomočjo davkov, pač pa se zanaša na nemško odškodnino in na novrabilo dolgov v Rusiji. Kakšno upanje dajeja Nemčija in Rusija, je znano vsemu svetu.

Položaj v Italiji je še bolj žalosten, kajti samo obresti od dolgov nadkriljujejo državne dohodke.

Svet nam dolguje \$12,000,000,000, našim industrijalnim, finančnim in komercialnim interesom pa \$6,000,000,000. Zadolžnice kmalu zapadejo in treba jih bo plačati. Nobenega dvoma ni več, da ameriška vlada ne bo več dala nobenega posojila; kako bodo naredili privatni finančni interesi vpriso opisane položaja, se bo videlo.

1300 UČITELJEV OPUSTILO SLUŽBO V NEW YORKU.

New York, N. Y. — Tekom leta 1919 je 1300 učiteljev in učiteljic opustilo službo v javnih šolah in se poiskalo druge službe. Na vprašanje, zakaj so pustili šolo, so vsi učitelji soglasno odgovorili, da zato, ker so imeli premizko plačo. Pomanjkanje učiteljskih moči postaja že kritično.

Potres v Turčiji.

London. — Iz Carigrada poročajo o močnih potresnih sunkih na obali Marmorskega morja dne 23. januarja.

JUGOSLAVIJE MORA ŠE ENKRAT ODGOVORITI.

Belgradska vlada je dobila tri dni časa za definitivni odgovor glede na reški načrt.

ŽENE V JUGOSLAVIJI IMAJO DELNO VOLILNO PRAVICO.

Pariz, 25. jan. — Angleška in francoska vlada sta dali Jugoslaviji tri dni časa, da še enkrat definitivno odgovori, dali se hoče premisliti ali ostane pri svojem zadnjem odgovoru glede na načrt rešitve jadranskega vprašanja, kakršnega je sprejel vrhovni svet prejšnji teden. Čas za odgovor, ki poteče v ponedeljek, je bil podaljšan na prošnjo dr. Ante Trumbića, zunanjega ministra Jugoslavije.

Belgrad, 25. jan. — Žene, ki posredujejo in upravljajo posredstva, bodo lahko volile pri splošnih volitvah, ki se vrše v Jugoslaviji prihodnji mesec.

MUČENJE "ZAVEDNIH NASPROTNIKOV" VOJNE.

New York, N. Y. — National Civil Liberties Bureau je zadnje dni obtožil polkovnika R. D. Johnsona, izvrševalnega uradnika v vojaški jetnišnici na otoku Heastraz (blizu San Franciska v Kaliforniji), kjer so zaprti takozvani nasprotniki vojne, da je odgovoren za nezasilano mučenje jetnikov. Albert de Silver, ravnatelj omenjenega biroja, je odšel v Washington, da predloži obtožbo vojnemu tajniku Bakerju.

Otožba se glasi, da Robert Simmons in drugi "zavedni nasprotniki", ki so se odrekli vojaški službi, morajo po cele dni prestati v posebnih železnih škatljah, ki so šest čevljev visoke, 23 palcev dolge in eden čevlj široke. Škatle so tako narejene, da ne more človek v njih sedeti, ležati ne stati pokonci; notri je popolna tema in edina odprtina, skozi katero prihaja zrak, je na vrhu. Škatlo porinejo v celico in ko potisnejo jetnika v njo, zapro vrata celice, ki tvorijo četrto steno škatle.

Škatle izdelujejo v strojni delavnici v jetnišnici. Polkovnik Johnson se izgovarja, da omenjene "mučilne škatle" služijo le za nepokorne jetnike, ki nočejo delati. Biro pa ima dokaze, da so vporabljajo le za "zavedne nasprotnike" vojne.

STROKOVNE ORGANIZACIJE PROTI DRAGINJI.

Rock Island, Ill. — Tukaj je zborovalo dve sto zastopnikov sedemdesetih strokovnih društev z namenom, da se ustanovi združena prodajalna kot sredstvo proti druginji. Ustanovljena bo tudi velenakupna družba, ki bo oskrbovala združene prodajalne z jestvinami.

PREDSEDNIK ODIDE NA POTOVANJE.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson se poda na daljše potovanje, ker so mu tako svetovali njegovi zdravniki.

Govorica pravi, da se predsednik odpelje iz Washingtona skozi panamski prekop v San Diego v Kalifornijo.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago, \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oglepanju n. pr. (Januarja 31-20) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevno potekla naročnina. Poslovite se pravčasno, da se vam ne ustavi list.

POMNOŽENA PRODUKCIJA NE POMAGA.

"Pittsburgh Dispatch", velebizniški list, je prinesel članek pod gornjim imenom, v katerem pripoveduje, kako se je množila produkcija poljskih pridelkov v Združenih državah in v Kanadi, na trg je pa prihajalo vedno manj produktov, cene produktom so pa plezale navzgor. Svoj članek zaključuje, da ta dejstva govore, da je treba preiskati še druge faktorje, ker pomnožena produkcija ne pomaga. Po člankarjevem mnenju je treba spraviti distribucijo pod kontrolo, kajti druge pomoči ni, da padejo cene. Seveda člankar ne pove, na kakšen način naj se spravi distribucija pod kontrolo. Nemogoče je vsled tega konstatirati, da se člankar zaveda, da je po današnjem producijskem sistemu nemogoče natančno kontrolirati distribucijo blaga, ali se pa člankar boji, da mu kdo zaluča v obraz, da je "rdečkar", če pove resnico, da morata produkcija in distribucija blaga priti pod ljudsko kontrolo, kar toliko pomeni, da se morata blagovna produkcija in distribucija nacionalizirati, da se odpravi draginja in nastanejo cene zopet normalne.

Jasno je, da se draginja ne da odpraviti, čeprav potrošimo produkcijo industrijskega blaga in poljskih produktov, dokler je distribucija pod kontrolo privatnih podjetnikov. Če na pr. v prihodnjem letu pridelamo trikrat toliko pšenice in krompirja kot letos, bodo privatni podjetniki, mešetarji in spekulantje pokupili pšenico in krompir, cene pa pojdejo navzgor, mesto da se znižajo. Privatnim podjetnikom sta odprti dve poti, da lahko obdržijo visoke cene: Pšenico in krompir lahko spravijo v žitnice in skladišča, ali pa uničijo del pridelka. Odprta jim je še tretja pot in sicer izvoz v tujezemstvo. V tem slučaju prodajajo pridelke na tujem trgu po nizkih cenah, za te nizke cene se pa odškodijo na ta način, da doma navijejo cene navzgor. Pri industrijskih produktih opazimo lahko ravno to igro. Če je preveč izdelanega blaga tedaj gre v skladišča, ali pa odide na tujezemske trge, kjer ga prodajo za bagatelno ceno.

Če pomnožimo produkcijo, ne padejo cene, ker kontrolirajo distribucijo privatni podjetniki, mešetarji in spekulantje, ki ne dajo počenega groša, če ljudstvo zabavlja radi draginje, dokler lahko z umetnimi zaprekami drže blago in poljske pridelke proč od domačega trga. Naši smo vzroke, ki povejo, zakaj ne padejo cene in se ne vrnemo k normalnim cenam. Vemo tudi, kaj je treba izvesti, da odstranimo vzroke, da se odpravi draginja, in vendar ne vidimo nobenih resnih znamenj, da se draginja odpravi, ampak vedno le slišimo glasove, da je bila preje po velikih vojnah tudi draginja, ki je po nekaj letih izgnila. Ljudje, ki prihajajo s takimi tolažbami pozabijo na dejstvo, da je bila takrat produkcija industrijskega blaga in poljskih produktov v primeri z današnjo produkcijo v povojih in so bile takrat kolonije še nerazvite, v katere so se lahko v veliki meri izvažali produkti po visoki ceni, da so se razmere polagoma zopet izjednačile. Takrat tudi niso imeli hladnih shramb in skladišč, v katerih so lahko živila, ki se navadno spridijo, ležala leta, preden so prišla na trg. Izdelki, ki so se radi spridili, so morali takoj na trg, če ne, je bil ves produkt izgubljen. Danes lahko leže jajca, meso in drugi produkti leto dni v skladišču in se ne bodo spridili. Kolonije večinoma lahko same pridelajo, kar potrebujejo, poleg imajo pa še veliko izdelkov pripravljenih za izvoz.

Če hočemo odpraviti draginjo in se nočemo izgovarjati, če edino Bog ve, kdaj bo draginja odpravljena, in če hočemo biti odkritosrčni napram ljudstvu, tedaj ne preostaja drugega, kot reči: Če hočemo odpraviti draginjo in se vrniti kmalu v normalne čase, tedaj ne zadostuje, da se nacionalizira le produkcija in spravi pod kontrolo, ampak treba je podvreči ljudski kontroli tudi distribucijo blaga in pridelkov. Moč, da se to izvrši, pa ima kongres Združenih držav in državne legislature v področju svoje države.

DOPISI.

Central City, Pa. — V tukajšnji okolici se je sedaj pričel zelo hudi mráz in, mrzli severni veter brlje vsaki dan. Velikokrat sem v strahu, da mi ta veter potegne premog iz peči. Delamo ne preveč, ker je zopet pričelo pomikanje železniških voz za premog. To je že stara pesem, katero nam pojejo naši ljubli delodajalci vsako leto kar naprej in naprej.

V tukajšnji okolici so naseljene menda vse narodnosti. Največ je pa še Rusov in Italijanov, ki večinoma lastujejo svoje hiše. Prodajalec se pa tudi ne manjka tukaj, ker je skoro vsako drugo poslopje prodajalno.

V kolikor se tiče napredka, napredujemo edino le na "cerkvenem" polju. Dosedaj smo imeli tri cerkve in čerta bo kmalo dogotovljena.

Vsled tega se nam ni treba bati, da bi "pogubili" naše duše, ker bomo imeli dovolj prilike iste rešiti. Ob praznikih se čuje tako zvonjenje kot v Ljubljani, ko pričnejo frančiškani "molzi" vrvi v cerkvenem stolpu.

Tukajšnji rovi izgledajo od zunaj prav lepo. Toda ko pride delavec v notranjost pa opazi tako razliko kot je med nočjo in dnevom. Delo v tukajšnji rovi je silno naporno in vse vozičke za nakladanje premoga se more porivati z hrbotom in rokami, da jih je mogoče spraviti na za to določen prostor. Zasluzek nikakor ne odgovarja dragini življenjskih potrebščin. Prihraniti ni mogoče drugega kot krvave žulje in opraskan hrbet. Kdor ni izredno močan in žilav naj nikar ne hodi sem za delom. Kompanija potrebuje močne ljudi. — **Naročnik.**

Brackenridge, Pa. — V tukajšnji okolici je zavladala prava sibirski zima. Snega nimamo ravno dosti, toda mráz je pa že tako hud, da vsakemu ušesa takoj odeblijo, ako nima "polhovke" na glavi.

Kolikor se tiče dopisov, v nobenem se nisem opazil, da bi si dopisniki podelili kakšno kakega farmarja ali farmarice, ki je opazoval svoje poljske pridelke in kako drage ugodnosti. Sicer se pa delavec ne more polvratiti, če danjih razmerah, ker ga izrabljajo na vseh straneh. Draginja vedno narasca, zasluzek je pa vedno isti. Akomno delavec zasluži kakšno cent, ko pa pride plačan dan, si pa ne upa skop pogledati na plačilni listek in kuverto in skop, vsakdo se boji plačilnega dneva, ker dobro ve, da zasluzek nikakor ne bo zadostoval za potrebe, katere ima vsak družinski oče. Ko pride oče domov, ko je prejel plačo, ga takoj obstopijo otroci in ga prosijo kakšnega darila. Kmalu nato se oglasi trgovec, ki predloži račun od 70 do 80 dolarjev za cel mesec za razne življenjske potrebščine. Potem pek, kateremu je tudi treba plačati kruh; nato račun za vodo, za plin, račun za meso itd. In sedaj naj izračuna vsakdo sam, koliko se ostane od plače. Kje je pa še obleka, obutev in druge male potrebščine, katere ima vsak družinski oče. Plača je tukaj navadno po 42c na uro za osemurno delo. Sicer kolikor je Slovencev vpisanih v tukajšnji tovarni ima vsakdo delo, za katero dobi večjo plačo, ki je pa tudi napornejša. Opravlja vsakdo raje to delo, samo da več zasluži. Tukajšnja li-varna obratuje sedaj s polno paro in navaden delavnik je deset ur po dnevi in 12 ur po noči. Plačo imamo po 49c na uro. Za delo, katero delavec opravlja nad bencin, dobi plačano za čas in pol. In tudi ta zasluzek nikakor ne odgovarja, sedajni draginji.

Na društvenem polju sedaj ne moremo zaznamovati nobenega pravega uspeha, ker je zadnja stavka veliko vplivala tudi na društvo in se je veliko članov izselilo iz tukajšnje naselbine v druge kraje upajoč, da bodo živi v boljših razmerah, kot so tukaj.

V tukajšnji naselbini se je pripetila velika nesreča na Norvega leta zjutraj. Neke slovaška družina se je preselila na starega leta dan v novo stanovanje. Ko je mož odšel zvečer na delo se je družina odpravila spat. Ko je mož drugo jutro ob 6. uri prišel domov je našel stanovanje zaprto in nikakega znamenja življenja. Po dolgem brezuspešnem traenju je s silo vlomil vrata v

stanovanje. Ko stopi v stanovanje je našel oba otroke, v starosti pet in tri leta mrtva in ženo v popolni nezvesti. Odpeljali so jo takoj v bolnišnico, kjer je pa še isti dan umrla. V kolikor je meni znano in kakor sem čul, so se vsi zadušili od plina, ki je uhajal iz peči. V peči je namreč plin gorel celo noč. Ko se je žena odpravila zvečer spat je odprla plin, zaprla vsa vrata in okna. Ker je pa plin preveč uhajal iz cevi in ni mogel ves zgoreti in ker so bila vsa okna zaprta, se je vsa družina zastrupila.

Opozarjam vse rojake, ki imate peči na plin, da bodite previdni. Ne zapirajte okna, kadar gori plin v peči, posebno ne ponoči. Veliko nesreč se je že pripetilo vsled tega. Pazite vedno, koliko bodele odprli plin, pazite vedno, da ga bo le toliko uhajalo iz cevi, kolikor ga lahko zgore, ne premoč in ne preveč. Ako uhaja premoč plina iz cevi je nevarnost, da ugasne in plin sam uhaja iz cevi in ako je pa preveč plina, pa ne more ves zgoreti in stanovalec v dotleni sobi podležejo zastrupljenju. — **Bodite torej previdni pri tem. — Anton Bavec.**

Lincoln, Ill. — V kolikor se tiče dela, se ne morem pritožiti, ker delamo s polno paro. Voz za nakladanje premoga ne primanjkuje, ne velikih ne malih. Pri-manjkuje pa teh ljubih \$ in zasluzek ne zadostuje od enega plačilnega dneva, do drugega. Življenjske potrebščine so dražje od dneva do dneva. Številka 14 je v resnici nesreča za premogarje in v sploh ta številka nima pravega pomena več. To se je pokazalo, ko je Wilson pričel s svojimi 14 točkami v Pariz in se niso prav nič vpoštevale. In sedaj je prišel Garfield s 14 odstotnim povišanjem in zopet nima sreče. Iz tega sledi, da je postala sedaj številka 14 nesrečna številka, kot je bila prej številka 13. Kajti svet se suče in izpreminja in tako tudi številke.

19. januarja so se vsili v tu-kajšnjem mestu izpit za državljanske papirje. Od 14 prosilcev je dobro napravilo izpit devet in med temi, ki so srečno prestali izpit, so tudi trije Slovenci. Vsem tem mojm čestitke. Delavec brez volilne pravice je le slepo orodje naših lakotnih gospodarstev.

Drugi izpit se vrši 19. maja in prijavljenih prosilcev je že lepo število. Med temi prosilci je tudi nekaj Slovencev. Sedaj imamo v tem mestu večerno solo, v kateri se podučuje angleški jezik in vršijo se tudi tečaj o državljanstvu. Tako ima vsak rojak lepo priliko prineči se angleškega jezika, ki je izredne važnosti za slehernega rojaka in to brez razlike, kako delo opravlja ali kak poklic ima. Največje važnosti so pa se tečaj za državljanstvo, na katerih se podučuje o temeljnih pravicah in dolžnostih slehernega državljanu Zdr. drž. Vsak rojak bi moral postati državljan, ker le na ta način ima pravico do volitev. In kolike važnosti so volitve ravno za delavce, sem prepričan, da mi ni potreba še posebej omenjati. Na volišči se odločuje naša usoda. In ravno letos imamo volitve izredne važnosti in vsled tega bi apeliral na vse rojake, postane državljan in udeležite se volitev ter glasujte za kandidate, o katerih ste popolnoma prepričani, da bodo zastopali naše pravice in interese. Ne udeležiti se volitev in po volitvah pa kritizirati in zabavljati vse križem, to pomaga ravno toliko, kot pa metati bob v steno. Pregovor pravi, da kakor si kdo postelje, tako leži. Kakršne uradnike bomo izvolili in kakršne zastopnike poslali na odgovorna mesta, taka bo naša usoda.

Vsled tega apeliram na vse rojake v tukajšnji okolici, obiskujte to večerno šolo in pripravljajte se pridno za bodoči izpit za državljanske papirje. S tem boste koristili sami sebi, vašim družinam in splošnemu delavstvu. Ne bodite malomarni ravno v tem najvažnejšem predmetu in ne zamudite tako lepe prilike, kakršne mogoče že dolgo časa ne bodele imeli. Zamujena stvar se le težko in redko kedaj nadomesti. — **Poročevalec.**

Italijanska vlada pade?

Rim. — "Giornale d'Italia" naznanja, da bodo vsi ministri rezignirali kakor hitro konča sedanja železniška stavka.

Katere zadrúžne prodajalne morejo uspevati.

Chicago, Ill. Iz glasila Narodne Zadrúžne Zveze povzamemo sledeče poročilo, katerega je priobčila neka zadrúžna prodajalna v državi Indiana:

"Krasen uspeh zadnjega četrletnega poslovanja naše zadrúžne prodajalne moremo pripisovati le zvestobi naših članov do njihove lastne prodajalne. Kupovali so vse potrebščine v zadrúžni prodajalni, pripomogli so vsi do uspešnejšega dostavljenja blaga odjemalcem, bili so varčni pri vsem, vračali so papirne ovitke in papir za zavijanje, vračali so posode za masčobo in so se omejevali pri vsakem zavijanju blaga. Sploh so vsi člani varčevali v vsakem oziru v zadrúžni prodajalni in na ta način zmanjšali upravne stroške.

Na zadnji konvenciji narodne zadrúžne prodajalne je nek delegat poročal, da člani raznih zadrúžnih prodajal niso zvesti svoji zadrúžni prodajalni in da je veliko članov, ki raje kupujejo svoje potrebščine v drugih prodajalnah, ker mislijo, da do-bijo ceneje. Toda to, ni resnica, ako se pomisli, da člani zadrúžnih prodajal dobijo boljše vrste blaga, da je morebitna nižja cena nekaterim potrebščinam le navidezna in nje namen je škodovati zadrúžni prodajalni, da privlačen trgovci je pripravljen prodajati nekatere stvari v svojo lastno škodo, da odpravi odjemalce pri zadrúžnih prodajalnah, na končno razdeljeni dobiček v podobni odstotku, kolikor je kak član trgoval z zadrúžno prodajalno. Ako se vse to premisli, lahko vsakdo izprevidi, da je končno plačal potrebščine v drugih prodajalnah dražje, kot bi jih pa dobil v zadrúžni prodajalni. Na zadnji konvenciji Narodne Zadrúžne Zveze je bilo tudi poročano, da je treba aršep zadrúžnih prodajal takorekoč se največ odvisen od gospodinj. Kajti gospodinja je oni faktor, ki opravlja takorekoč gospodarstvo in delavska družina in ona kupuje vse potrebščine. In kjerkoli se ne gospodinja zavzela za zadrúžne prodajalne, so vsesplošno napredovali. In ravno v naši zadrúžni prodajalni so gospodinj vodile celo akcijo in vsled tega je bil uspeh tako lep v zadnjem četrletju.

Propagandni odbor Narodne Zadrúžne Zveze je tudi poročal, da je našel pri vsaki gospodinj veliko zanimanje zadrúžne prodajalne, ko jim je razložil njih pomen. Zveza, katera vodi tako propagando, je na trdnem temelju in le kaka nenadna velika katastrofa more škodovati taki zvezi.

Zanimivo je tudi, kako je napredovala najmočnejša zadrúžna zveza v Evropi, t. j. v Hamburgu. Ta zveza je imela poseben propagandni odsek, katerega člani so imeli nalogo, da so vedno obiskavali one delavce, ki še niso bili člani zadrúžne zveze. Vsak član je imel gotovo število obiskov napraviti v 1 mesecu in jim po-jasniti pomen zadrúžnih prodajal. V kratkem času je pridobil ta odsek zadrúžne zveze nad 10 tisoč novih članov.

Isto sistematično delo bi tudi lahko uredili med slovenskimi delavci oni rojaki, ki so že člani zadrúžnih prodajal. Oni člani pa ki so že člani zadrúžnih prodajal, na jobodo svetli svoji zadrúžni prodajalni in naj kupujejo vse potrebščine le v tej prodajalni. Čim bolj bodo podpirali zadrúžno prodajalno, tem bolj bo napredovala v vseh oziirih, bodisi na dobičku ali pa na naravnostnosti blaga, njega kakovosti in cen. Le ono podjetje more uspevati, katerega podpirajo člani ali pa odjemalci.

Vojna imena na Francozem.

Pariz. — Časopisi so zadnji teden prinesli apel na ljudstvo, da naj Francozi prenehajo dajati novorojenemu imena, ki spominjajo na vojno, kot n. pr. Jefferre, Fochette, Namur, Liège, Verdun itd., in da se taka imena, ki že obstoje, proglasijo nepostavnimi.

Slovenska zemlja.

KAMENIŠKE ALI SAVINJSKE ALPE, KJE ZORABDA IN NJIH LICE.

Spisal Ferdinand Seidl (Dalje.)

V visoki ob meji trajnega snega izklesane zmrazl povrse druge oblike: strne, razorané stene, ostre grebene in vitke, rohovite vrhove. Čudne čeri in sloki stolpi pa se napravlajo za okrasje grebenov in vrhov, ki štrlijo iz nad snega in leda. Namestu volin, zaokroženih obrisov prevladujejo tu ravne in lomljene, stromo kvisku kipeče črte, ki so primerne golemu, okorelemu skalovju. Zatorej veje iz zgradbe najvišjih Alp v kraljestvu lednikov vseskozi smel, fantasten, ogromen slog. Priroda je ondi še v dapašnjih časih na delu, kajti zmrazl neumorno premirja in prenavlja oblike površja.

Kameniti lvyri padajo na lednik in se nabirajo na njegovem hrbtu. Ko se lednik pomika na vzdol, odnaša odpadke klesarskega dela prirode iz visokogorske delavnice v nižje oddelke gorovja. Ondi jih oddaje tekoči vodi, in in ta jih prej ali slej odnese dalje.

Ker lednik leze počasi navzdol, prihajajo točke njegovega površja druga za drugo mimo pobočij, ki oddajajo okruške. Zatorej nastajajo na ledniku dolge groblje ali gomile na straneh (stranske ledniške groblje), pa tudi po dolgem v sredini, ako se glavnemu ledniku pridruži tovariš iz stranske doline (srednje ledniške groblje), in slednji ob doletenju koncu, kjer se lednik taja in vse odloži, kar je prinesel na hrbtu (sprenja groblja). Mnogi kameniti okruški popadajo v razpokline lednikov in do dal prišedi tvorijo talno ledniško grobljo. Sicer pa deluje na lednikovem dnu tudi zmrazl ter ruši in odklesava, okruške pa oddaje talni groblji.

Na kose talne ledniške groblje pritiska vsa ogromna teža ledu, ki se pomika z nezadržno silo navzdol. Oblika omih kamenov ne ostane neizpremenjena pod velikim pritiskom. Robatim konci se roblavi in vogli obtarejo in obrusijo in površje ogladi. Mnoge kose pritiska celo zdrlovi in drobno mel in moko. V talni ledniški groblji se srečavajo kameni neenake trdote. Tri kosi orazije mehkeje. Njih ogledajo povzamejo, potem bolj ali manj globoko vrezane čvrste, raze in praske, ki se ohranijo stoletja in tisočletja dolgo (ledniški orazje). Ti značilni govorci tako dolge, ne kakor napis na kovnem denarju in pričajo o svojočnem delu lednikovem.

Ledniške groblje imajo značilna svojstva. Zložene so iz okruškov najrazličnejše velikosti — kakor jih je pač odtrgala nevidna sila z rohov in sten. Med njimi so velikanske skale, visoke in široke kakor hiša, nadalje kameni vseh velikosti. Vrzel med njimi zapolnjuje droben pesek in sipa. Vse to je nakopičeno v divnem neredu.

Ko tekoča voda oplahuje gor-ska pobočja ter odnaša s seboj gruč in drugo perelino, ne more premakniti velikih skal, ki se odtrgajo vseh z brečin. Ledniku pa nobeno breme ni preveliko. V ledniških grobljah najhujša skala, ki merijo do 10 ali celo do 20 metrov v dolžnosti. Takih ne zmoro najbolj deroči hudourniki. Lednik pa jih prenese na svojem hrbtu neverjetno daleč od njih prvotnega mesta. Ako tak balvan — recimo da je iz belega apnika — ohleži daleč od svojega doma kje na temnih skrilavih tleh; tedaj se nam zdi kakor pravi zabredene (zabredel, bloden ali eratski balvan).

Lednik ne more tako kakor tekoča voda po velikosti zna razvrstiti kamenene snov, ki mu je natovori zmrazl. Tudi je ne odlaga plast na plast kakor voda v reki. V ledniški groblji zatorej vidimo okruške vseh velikosti — od orjaškega balvana do drobnih zrncev meglu — neskladovito brez vsega reda, nakopičene. Med kosi, ki zaidejo v spodnjo in talno grobljo, so tudi tisti, ki jih je ogromni pritisk ledu ogledil in opragal.

(Dalje sledi.)

Budapešta. — Nadaljni trije komunisti Ladislav Szamuel, József Szabo in Karl Rogovac so obsojeni na smrt.

Korupcijski škandal se vedno bolj širi.

ZAPLENJENO ŽGANJE JE NA JAKO IZGINILO.

Kleti bogatinov, založene z opojnimi pišcami, strašno oboroženi čuvaji.

Chicago, Ill. — Zvezna porota je obtožila zopet tri pomožne davčne uradnike. V stvar je zamotanih baje več pomožnih davčnih uradnikov. Zdaj so obtoženi davčni uradniki Earl Trembly, John Warren in John Smorowski. Obtožnica očita Tremblyju in Warrenu, da sta zakrivila, da je izginila opojna pišca, ki sta jo zaplenila na Wabash železnici.

Ko sta bila sode izročena davčnemu uradu na severni strani mesta, so ondodni uradniki sporočili, da je zmagajalo precej pišca iz sodov.

Smorowski očita obtožnica, da je dovolil prodajati alkohol za izdelovanje žganja.

V podučeni krogli govore, da bo še več uradnikov obtoženih korupcije. Z drugimi besedami to pomeni, da so se dali podkupiti, ali so pa nekakšen drug način prejeli odškodnino, da so zatisnili oči.

Državni prokurator Brundage je odločil, da imajo židje pravico rabiti vino ob času velikonočnih slavnostih, ne da bi imeli državne oblasti pravico poseči vmes.

Državni prokurator pravi, da so židje zelo razburjeni radi nove prohibicijske postavke, ki ne dovoli transportacije vina. Po židovskih obredih pa mora rabiti prinesiti vino v hišo osebe, ki ga rabi. Državni pravdnik se pri svoji odredbi sklanja na razsodbo, ki jo je podalo najvišje sodišče v zadevi, če se sme vino rabiti v zakramentalne svrhe.

Bogatini, ki prebivajo v mestih, ki se nahajajo med Chicago in Waukeganom, so najeli oborožene stražnike, da čuvajo kleti, ki jih imajo založene z vinom in žganjem. V Lake Forestu na pr. stražijo klet nekega bogatina terje oboroženi stražniki, da bo ne obiščejo tatovi. Nek drugo klet, ki je delana iz železobetona in je podobna nekakšni trdnjavi, stražijo dva oborožena čuvaja, ki prejemata po pet in sedemdeset dolarjev na mesec. "Odkar so tatovi večkrat vlomili v kleti v Libertyville in Lake Forestu, so posestniki postali oprežni in so najeli čuvaje, da tatovi ne napravijo še več obiskov kletem.

BOMBNI NAPAD NA DOM PODJETNIKA.

Chicago, Ill. — Pred hišo vodovno - monterke podjetnika William Downsa je eksplodirala bomba, ki je ranila njega in ugrožala življenje članov njegove družine. Policija sodi, da je bomba eksplodirala v zvezi z vojno, ki divja že nekaj časa med vodovodno-monsterskimi podjetniki.

Eksplodirala je bila tako močna, da je zdrobila stipe v oknih v premeru dve sto jardov in da jo je bilo slišati povsod na južni strani.

ŽRTVE MRAZA.

Bredford, Pa. — 84-letnega James Sethvera so našli sedečega na stolu. Imel je obe roki umrznjeni. Njegova soproga se je nahajala skoraj v ravno takem stanju in do jutra bi bila najbrž umrla. Našel in je sin, ki je pripeljal dva.

Na cesti med Betulo in Norwichem so našli zamrznjenega Q. W. Nickolsa iz Kittaniga, Pa. Ko so ga našli, ni bilo več življenja v njem. Star je bil okoli pet in sedemdeset let.

ZA \$100,000 ŽGANJA UKRADE NEGA.

Uniontown, Pa. — Zvezni uradniki zdaj iščejo tatove, ki so ukradli osem in sedemdeset sodov žganja, ki je vredno okoli sto tisoč dolarjev. Pet sodov so našli v cestnem jarku, ki so najbrž padli doli s tovornega avtomobila.

Uradniki izjavljajo, da bodo odsej čuvaji stražili skladišča, v katerih je vzkladščeno žganje.

Sedaj se je krompir pričel dražiti.

CENA JE ROSKOČILA ZA VEČ KOT 200 ODSOTOKOV.

Profitarji zvrtačo krivdo na pomankanje voz.

Madison, Wisconsin. — Skozi zadnjih šest mesecev je plezala cena sladkorja navzgor, zdaj se pa draži krompir, tako da ljudje s strahom povprašujejo, kateri pridelek pride za krompirjem na vrsto. Funkt sladkorja plačujejo po 20, 21 in več centov v prodaji na drobno. Cena krompirja je pa zdaj za 220 do 234 odstotkov višja, kot je bila pred štirimi meseci, in za 275 do 293 odstotkov višja, kot je bila pred enim letom ob tem času.

V Waupaci so plačevali konec septembra 1. l. sto funtov po \$1.75, eden in dvajsetega januarja so pa plačevali sto funtov krompirja po \$3.85. Tako ceno so plačevali farmerjem, ki so pripeljali krompir v mesto. V bušlju je šestdeset funtov krompirja. In cena bušlju krompirja je poskočila v tem času od \$1.05 na \$2.31.

Lani so plačevali sto funtov krompirja dne 21. januarja po \$1.40, bušelj krompirja po 84 centov. Druge v Wisconsinu je pa krompir še dražji.

Nentajitva resnica je, da se letos krompir zopet draži in da nihče ne more zdaj povedati, kdaj se ustavi povzihanje cene. Znano je, da je krompir ljudski živež, katerega največ pride na delavsko mizo. Sploh je najvažnejši ljudski živež poleg kruha. Že zdaj obetajo, da se podražijo tudi moka, ko odpade državna kontrola nad pšenico, tako za delavce postaja vedno važnejše vprašanje prehranitve.

Profitarji prihajajo s starim izgovorom in pravijo, da primanjkuje krompir na trgu in da ni potrebnih železniških voz na razpolago za transportacijo. Ravno to je bilo slišati, ko je plezala cena sladkorja navzgor, a zdaj ko je sladkor dosegel visoko ceno, lahko dobi ali kupi vsakdo toliko sladkorja, kolikor ga želi kupiti. Tako se bo zgodilo tudi s krompirjem. Kadar se bo zdelo, da je cena dosti visoka, ga bo tudi dosti na trgu. Navzle temu se pa najdejo ljudje, ki vprašujejo, odkje izvira nepokoj v industriji, drugi pa trdijo, da ga povzroča tujezemski agitatorji.

ŽELEZNIČARJI POSTAJAJO NESTAPNI.

Cleveland, O. — Gibanje za povzihanje meze med železničarji bo zadržano najmanj še par tednov, preden železničarji sami kot člani svojih organizacij podvzamejo nadaljnjo akcijo.

Že nad mesec dni čakajo odboriki kurjaške in zaviraške organizacije na odgovor na svojo zahtevo, da se kurjačem in zaviračem poviša meza od 40 do 45 odstotkov.

Timothy Shea, predsednik bratovščine železniških kurjačev in lokomotivnih spremljevalcev, je bil v Washingtonu od 12. do 15. januarja. Skušal je prejeti odgovor na memorandum, ki ga je predložil 25. septembra in v katerem so bile zabeležene zahteve.

Povedali so mu, da je železniška administracija tako zastala v delu, da bo vzelo mogoče do prvega februarja, preden ravnatelj Hines in njegov stab dokonča analizo priporočil, ki jih je napravil odbor, ki uravnava železniške meze in delovne razmere z ozirom na splošno povišanje meze.

"Čakali bomo do priležnega časa," je rekel Shea, ko se je povrnil iz Washingtona v Cleveland. Vprašan je bil, če je železniška uprava odpravila železničarje s tem tolažilom, ker čaka, da se ji odvzame kontrola nad železniškim, preden se usvaja meze.

"Ne," je odgovoril Shea, "ampak mislim, da železniška uprava pričakuje, da vrne železnice njih lastnikom 1. marca in da bo medtem vprašanje izravnanost. Če ne, nam bo vaeeno mogoče se pogajati s lastniki železnice po tistih ptihi, kot smo se pogajali, preden so bile železnice prevzete."

Med odboriki železniških organizacij ni prav nobena tajnost, da se zdaj ališijo grožnje, da pride do neavtoriziranih stavk. Od

borniki prejema skoraj vsaki dan pisma od članov, v katerih vprašujejo, če se ni potekel prišli čas, o katerem je govoril predsednik Wilson v avgustu, ko je priporočil, da naj še počakajo malo, da se poviša meza.

Bratovščina zaviračev zahteva, da se meza poviša za štirideset odstotkov, bratovščina železniških kurjačev in lokomotivnih spremljevalcev pa zahteva, da se meza poviša od 40 do 45 odstotkov.

Železničarji izjavljajo, da so se živla tako podražila, da jim je zdaj nemogoče izhajati s sedanjo mezo, radi tega zahtevajo povišanje. Nezadovoljnost je splošna med železničarji.

ŠOLSKI PODUK ZA TUJE ZEMSKO ANALFABETE.

Washington, D. C. — Senator Kenyon je predlagal v senatu, da tujezemski analfabeti v starosti med 15 in 20 letom obiskujejo šolo dve sto ur na leto. Predloga je bila sprejeta.

ŽELEZNIŠKA NEZGODA.

Liverpool, O. — Na Fort Wayne & Chicago železnici je skočil ekspresni vlak raz tir. Ena oseba je bila ubita in sedem pa ranjenih.

Biwabik, Minn. — Cenjeni mlajši bratje "Slovenske delavske podporne zveze" Vred moje bde in bolezn sem prisiljen se obračati na vas, da mi priškočite na pomoč s prostovoljnimi darovi. Že tri leta ne morem hoditi ali sedeti, ker sem paraliziran in se mi suši hrbenica. Boda je sedaj prispela na vrhunc, ker od društva "Slovenske delavske podporne zveze" bom dobil še 4-krat po 15 dolarjev, t. j. 60 dolarjev podpore in potem je podpore izčrpana. In ta vsota bo komaj zadostovala za zdravnika in zdravila in jaz sem prepričan sam sebi in usmiljenim ssem rojakov. Vred tega sem primoran se obrniti na vas.

POTREBUJEMO
pomoč za zažnamovati in izbirati kakor tudi drugo delo v pralnici.
NEW METHOD LAUNDRY
4422 W. Madison St.,
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
delavce za nakladanje in izkladanje blaga. Vprašajte pri: C. E. I. R. R. (General Foreman)
55th 12th St., blizu Clark
Chicago, Ill.

Brusače,
livarske pomočnice in
navadne delavce

v naši livarni sivega železa.
Dobra plača, stalno delo in

dobro stanje.
Oglasite se v uradu

Employment Dept. od 9. A. M.
do 6 ure P. M.

International Harvester,
Tractor Works.

2600 W. 31st Blvd.
Chicago, Ill.

THE NUCOA BUTTER COMPANY,
28th & Kilbourne Ave., Chicago.

POTREBUJEMO
20 deklet za zavijanje masla; mi preskrbimo delavno obleko. Dobra plača. Oglasite se pri:

THE NUCOA BUTTER COMPANY,
28th & Kilbourne Ave., Chicago.

niti na vaša usmiljena arca, dragi mi rojaki in bratje "Slovenske delavske podporne zveze," da mi priškočite na pomoč v moji skrajni bedi in nesreči. Vaak najmanj, si dar bom sprejel z največjo hvalečnostjo. — Doma sem iz vasi Dobropolje na Dolenskem, po domače Pečnikov in moj namen je iti poleti v staro domovino k svojem. Vsi prostovoljni prispevki naj se pošiljajo na naslov: **John Shuster, Box 317, Biwabik, Minn.** — Še enkrat najlepša hvala že vnaprej vsem darovalcem. — **John Shuster.**

POTREBUJEMO
izurjene strojnike na "Brassiers" in za žemsko spodnji obleko.

Dobra plača—svitla tovarna.
Form Fit Brassier Co.
230 So. Franklin St.,
sedmo nadstropje.
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
delavce pri
"Waukegan & Kirk Yard Indiana" 6 So. Canal St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
delavce pri
"Waukegan & Kirk Yard Indiana" 6 So. Canal St., Chicago, Ill.

Prosta vožnja.
Najboljša knjiga!

Ali želite slovensko knjigo, v kateri so krasne pesmi, zanimive povesti, številne ilustracije in drugo interesantno gradivo? Taka knjiga je "Ameriški družinski koledar" za leto 1920. Je trdo vezan in obsega 106 strani. Stane 65c.

V zalogi imamo še nekaj izdov Ameriškega družinskega koledarja za leto 1919. Ako ga še nimate, ga naročite. Stane 50c. Nikjer ne dobite za ta denar toliko izbranega gradiva, kakor v naših koledarjih. Pošljite naročilo takoj na **Proletarec, 3039 W. 20th St., Chicago, Ill.** Pošljete lahko poštne znamke, gotovino, ček ali money order.

POTREBUJEMO DEKLETA

v starosti nad 16 let na tovarniško delo. Dobra plača, pol dne dela ob sobotah.

UNITED STATES GLASS CO.

Factory F
Ninth & Bingham Sts., S. E.
Pittsburgh, Pa.

POTREBUJEMO
ljudi za delo na lesnem skladišču, za štetje, merjenje, izbiranje lesa, voznike in druge delavce.

Dobra plača, stalno delo. Oglasite na Lincoln St. vrniti in upražajte za urad superintendenta.

EDWARD HINES LUMBER COMPANY
2431 So. Lincoln St. Chicago.

POTREBUJEMO 50 DEKLET
za vlaganje v led, zavijanje in pakiranje sladkorja, stalno delo, dobre delavske razmere. Delavni čas od 8:30 do 5:30, 44 ur na teden. Izkušnost nepotrebna.

I. J. BRACH & SONS
311 E. Illinois St. (Factory No. 1)
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
20 deklet za zavijanje masla; mi preskrbimo delavno obleko. Dobra plača. Oglasite se pri:

THE NUCOA BUTTER COMPANY,
28th & Kilbourne Ave., Chicago.

POTREBUJEMO 75 DEKLET

za zavijanje sladkorja, lahko čisto delo, dobra plača. Izkušnost ni potrebna. Delavni čas od 8:30 do 5:30.

I. J. BRACH & SONS
215 W. Ohio St. (Factory No. 3)
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
delavke pri šivalnih strojih. Dekleta izkušna šivanja raznega platnenega blaga na strojih s gonilno silo. Dobra plača za čas učenja in kmalu povišanje. Vprašajte

H. Channon Co. (4 nadstropje)
150 N. Market St. Chicago, Ill.

POTREBUJEMO 150 DEKLET
za zavijanje in pakiranje sladkorja, stalno delo, dobra plača. Dobre delavske razmere. Izkušnost nepotrebna. Delavne ure od 8:30 do 5:30. 44 ur na teden.

I. J. BRACH & SONS
543 No. Franklin St.
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
50 deklet za delo v tovarni. Plača \$16.00 na teden za čas učenja. \$20.00 do \$23.00 za delo od konca.

American Insulated Wire and Cable Co.
954 W. 21st St. Chicago, Ill.

DEKLETA IN ŽENE
potrebujemo za delo v pralnici, dobra plača. Vprašajte v pralnici:

Blackstone Hotel,
Michigan Ave., Chicago, Ill.

ZDRAVJE JE LAHKO VAŠE ZA SAMO DVA CENTA.

Ako trpite valed selodca ali obilnih nerednosti, bolna jetra, zaprtica, glavobol, nečista kri, slaba aguba apetita, prebava, utrujenost, aguba moči, imate bolečine v hrbtu! **JUVITO TABLETS** sestavljene iz najčistejšega želišča, poznane zdravniški vadi in priporočene po tisočih zadovoljnih vživalec, ki je zdravilo katerega potrebujete. Pošljite nam en dolar za eno bokalo ali pet dolarjev za šest bokal. Prihodite 4 cente za vojni davek za vauko bokalo. Ako hočete poskusiti to čudovito naravno zdravilo, predno ga naročite, pošljite nam po tri dnevno zdravljenje prespalcno, brez vsake obveznosti od vaše strani. Naslovite nar **JUVITO LABORATORY**, South Hill Branch 6, Pittsburgh, Pa. P. S. Krasno rasonobarni, 20 palcev visok in 15 palcev širok stenski koledar **JUGOSLAVIJE** za leto 1920, pošljemo zastonj za vsakim naročilom.

LAHKO KUPITE
za \$5200 posloplje vredno \$6500, ako hitro kupite. Posloplje tuna šest najemnikov (rentov) in je tri nadstropno iz opeke in dve stanovanji sta leseni s tem poslopljem. Lastnik je bolan in prisiljen prodati. Pri ti ceni si lahko pridobite 10%. Pri naša mesečno \$52 (renta) najemnine.

Vprašajte za pojasnila na 909 W. 19th Street, ob nedeljah od 1. do 4. ure pop., zvečer pa na 5625 W. 22nd Place, Cicero, Ill.

POTREBUJEMO
delavke pri šivalnih strojih, izvežbane za šivanje pokrival za vozove, šotorov itd.

Vprašajte pri
H. Channon Co. (4 nadstropje)
150 N. Market St., Chicago, Ill.

IZKUŠENE perice za vsakovrstno delo v pralnici, dobra plača, v soboto pol dne dela.

GREAT WESTERN LAUNDRY,
2139 W. Madison St., Chicago, Ill.

RESNICA je, da mnogi ne vedo, kje bi namogli biti najceneje, najhitreje in najsigurneje potrebni take glade **DENARNI POŠILJATEV**, kakor tudi **POTOVANJA** v stare domovine, — in

RESNICA je, da se vse to doseže pri vsotvratni primarni in prvi izkušni, neodvisni, po najnižji cenini trdnosti.

EMIL KISS,

Denarje in denarje ne pošilja našim ljudem denar v stare domovine in denarje ne pošilja našim ljudem denar v stare domovine.

POTNIKOM SE PRESKRBE VSA URADNA DOVOLJENJA ZA POTOVANJE BREZPLAČNO!

VSAKO PO TEJ TVRDKI IZVRŠENO DELO JE POPOLNOMA GARANTIRANO!

Za vsa potrebna pojasnila obrnite se na:

EMIL KISS, BANKER.
133 Second Ave., cor. 8th St., New York, N. Y.

SPREJEMA HRANILNE VLOGE IN PLAČA 4% OBRESTITI!

VENDAR ENKRAT

PRVI DIREKTNI PAROBROD ZA DALMACIJO!

Cunardov parobrod "PANNONIA" odpluje direktno v Dubrovnik dne 31. januarja. Rojaki, ki žele potovati s tem parobrodom, naj bodo v našem uradu v New Yorku do dne 16. januarja. Ni se njim treba ničesar baviti, mi jim vse uredimo v New Yorku. Uporabite to priliko, da se lahko odpeljete domov nemoteno brez vsakih neprilic. Še bolj lahko vzamete kolikor vam drago prtljago. Vše (kufre) kovečke pošljite po ekspresu na naš naslov in mi se pobrigamo sanje. Sporočite nam kdaj pridete v New York tukaj vas bode počakal na postaji naš človek.

DENAR V STARI KRAJ.

Mi pošiljamo denar v vse kraje naše mile domovine; hitro, točno in ceno. Denar vam jamčimo. Pošite se pred ljudmi ki vam dajejo več denarja kakor je v resnici vreden. Pošiljamo denar tudi brzojavno, troški za brzojavno pošiljatev se \$3.00.

Ako si želite kakršnegakoli nasveta glede pošiljanja denarja, potovanja v domovino, dobiti svojce sem iz domovine v Ameriko, se vsehle obrnite do nas za pojasnila in mi vam dobro, točno in po najnižji ceni ustrelamo.

100 Kron za.....\$1.10

NEMETH STATE BANK
1597 Second Ave., New York, N. Y. 10 E. 22nd Street, New York, N. Y.

NOVICE IZ JU-GOSLAVIJE.

Nikotovo ministarstvo likvidiralo. "Politika" javlja: "Vlada" bivšega kralja Nikite likvidirala svoje posle na Frankoskem in se pripravila, da odpotuje za svojim gospodarjem v Cap Martino ali pa sicer v Italijo. "Ministrski predsednik" Jovan Plamenac je odredil, da se vsem najemnikom v Neullju, kakor on pravi, stivi, stipendistom izplača poslednji denar, ki ga je Plamenac že prejel na račun Italije. Pri izplačevanju, so vsa kemu vabili, da je ta ga poslednja in da napj se pozneje ne obračajo več v Neullju. Ta novica je kakor bomba padla med elemente, ki že dve ali tri leta žive, ne da bi kaj delali in igrajo samo vlogo statistov Črnogorci. Večina teh ljudi je takoj sklenila, predložiti Jugoslovanski vladi prošnjo, v kateri so izrekli svojo udanost in se ponudili v službo, ako bi prejeli to, kar so doslej dobivali od kralja Nikite.

Darila zastopništva Jugoslovancov v Gradcu. Po preobrtu novembra 1918, se je ustanovilo v Gradcu "Zastopništvo Jugoslovancov v Gradcu", ki je imelo glavni namen, varovati interese v Gradcu in na nemškem Štajerskem živčih Jugoslovancov, zlasti pomagati jim pri vrnitvi v domovino. Do ustanovitve jugoslovenskega konzulata si je "Zastopništvo" pridobilo majhen fond, iz katerega je na odhodni seji dne 8. decembra 1919 v smislu svojih pravil določilo ta darila: 1. "Čistaki" v Gradcu 1000 K; 2. "Akademski menzi" jugoslov. dijakov v Gradcu 1000 K; 3. "Matije Slovinci" v Ljubljani 4000 K; 4. "Matije Hrvatski" v Zagrebu 4000 K; 5. "Matije Srbi" v Beogradu 4000 K.

Za revno dečo. Prejeli smo od odbora SHS žena za siročad v Ljubljani poročilo o njegovem dosedanjem delovanju za pomoč revni deči. Kakor je razvidno, je odbor v tem pogledu že marsikaj storil. Naj govore uspehi raznih akcij tega odbora! V mesecih juniju, juliju in avgustu se je pobiralo po celotni Sloveniji prispevek pod geslom "Slovensko srečje". Nabralo se je 22.256 K 18 "til". Druga akcija "Narodni blagdan" je dala 137.690 K 37 vin, tretja, pod geslom "Srbska siročadi", pa 93.627 K 27 vin, skupaj torej 253.573 K 82 vin. Ob čisto je mnogo darovalo tudi v oblekah, perilu in obutvi. Za nabrani denar je odbor nakupil obleke, perila in obutve, denarnimi podporniki je pomagal odbor delavskim otrokom v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku, na Savi Jesenicah, v Trečju in v Trstu. Primorsko dečo se je pošiljalo ponovno na Hrvaško in v Slavonijo. V Prekmurje in na Koroško se je oddalo blaga za več kot 300 otrok, v Ljubljani in vseh drugih slovenskih mestih pa se je razdelilo blaga za 15.000 otrok. Prišlo 6000 je bilo obdarovanih posebej še v Ljubljani. Tudi v Srbijo se je poslala količina blaga za otroke v vrednosti 200.000 K. Odbor se ponovno obrača na vsa slovenska javnost, da tudi nadalje prespeva za revno siročad v denarju ali v blagu. Uboga deca nam še ve umira.

Uboj na Igu. 17. dec. je bila pred ljubljansko poroto obravnava proti Ignacij Kuvavcu, peku in posestniku na Igu, ki je dne 18. oktobra na Studencu-Igu ubil svojo svakinjo Franciško. Podržal in ranil svojo ženo Marijo na glavi. Po razpravljanju in zaslišanju več priče so porotniki na nje stavljeni vprašanji glede na uboj Podržajev in z ozirom na težko telesno poškodbo Kuvavcove žene soglasno zanikali, na kar je razglasil predsednik Regally oprostilo razsodbo.

Razmere na železniki progi Ljubljana-Karlovac. — Prejeli smo: Že ko je bila ta proga zgrajena, so zavladele na njej čudne razmere. Vsi umetniki med Hrvatsko in Kranjsko se je moglo voziti samo do Buznjarev in tam si lahko čakal po celi dan na zvezo z Karlovcem. Ko so meje padle, smo upali, da se te razmere spremenijo. Toda zelo se smo motili. Treba je bilo mnogo hudih in dolgih bojev, da se je v začetku dosegla direktna vožnja od Ljubljane do Karlova. Kmalu so

si pa bile zopet direktice v Zagrebu in v Ljubljani v lasih in sedaj so potegnile same meje in pretrgale direktno vožnjo v Karlovac. S tem nečuvnim in lahkomišljenim postopanjem odgovornih faktorjev je bilo ljudstvo in uprava železnice ogromno oškodovana ker nihče ni bil tako neumen, da bi se dal za nos voditi in bi se vozil po progi, kjer potrebuje iz Ljubljane v Karlovac cela dva dni, mesto 6 ur. Vrhunec tega je pa dejstvo, da se mora danes voziti iz Ljubljane v Metliko od 7. ure zvečer do 7. ure zjutraj, ker vlak stoji po noči celih 6 ur v Novem mestu in vozi samo en vlak na dan. Tako postopanje železniške uprave naspram občinstvu nam je nerazumljivo in zahtevamo, da poklicani faktorji to zadevo uredijo in ne izrabljajo potrpežljivega ljudstva. Razni elementi so to priliko že dobro izrabili in na novomeški postaji se dogajajo dan za dnevom velike tatvine. Občinstvo, mora v tej zimi v nezakurjenih vagonih prenočevati.

St. Peter pri Mariboru. — Naš kraj že dolgo ni doživel ničesar posebnega. Precej nejevolje med ljudmi pa je povzročila neka svašta, pri kateri se je vsled obnašanja našega župnika škandalizirala vsa vas, ko sta namreč žena in nevesta stopili pred oltar, je župnik zahteval vprico vseh prisotnih, da mora nevesta smeti raz glavo venec iz rož in izjaviti, da je drugače ne poroči. Ogorčenje je bilo splošno. Ko se je izvršil obhod okrog oltarja, pri čemur se je doprineslo veliko darov, je župnik poročil zaročence. Nato sta novoporočence hotela iz cerkve; cerkovnik pa je slučajno izgubil ključ in ga je našel šele ko se mu je darovalo 20 K. V župnišču pri potrjevanju poroke je župnik na surov način metal denar, s katerim je ženin plačal stroške, ob tla in v nevesto, češ, da od takih ljudi ne sprejme nobenega denarja. Zabeležili smo ta dogodek, ker prav dobro rše značaj duhovnih pastirjev, tolažiteljev in voditeljev revnega ljudstva, s katerim ima klerikalizem haje toliko sočutja.

Izvor kolekovanj bankovcev prepovedan. Na podlagi ministrskega sveta s dne 8. t. m. je odredil finančni minister, da je izvor z manjkami države SHS manjkanih bankovcev. Avstro-ogrške banke iz kraljevstva SHS prepovedan. Kdor bi se pregrešil proti temu, temu bi se bankovci konfiscirali na korist države in obojen bi bil v zavislu člena 140. carinskega zakona kot tihotapec.

"Radniška Rijec". V Oseku je pričel izhajati tednik "Radniška Rijec", glasilo komunistov.

1000 kron za par čevljev! Ne sicer pri nas — da se nikdo ne ustraši — toda dunajska čevljarstva zadruga je sklenila tako zvišati cene čevljev. Odslej bo stal na Dunaju par čevljev 900—1000 kron.

Perzija.

(Nadaljevanje.)

Včinoma vsa perzijska mesta so obdana z visokim zidom, iz katerega štrlijo proti nebu visoki stolpi in okrog in okrog je izkopan globok jarek, ki je navadno napolnjen z vodo. Perziji so včinoma jako zmeri in jedi in pijači in tudi neizbirčni. Njih hrana obstoji včinoma iz sočivja. Meso uživajo zelo malo. Včinoma uživajo pšenični kruh, riž, jajca, mleko, surovo maslo in razno sočivje. Ob večjih praznikih uživajo tudi ovčjo ali kozjo pečenko. Med obedom molčijo in nihče ne sme črne niti besedice. Po končanem obedu prinese strežnik tobačne pipe in tedaj se vnamejo debate in razgovori.

Po sedanjem časovnem štetju se pričinja dan ob solnčnem zahodu. Kot sploh mohamedanci imajo Perziji veliko častomerje. Toda kljub temu praznujejo v spomlad ob enakonočju neke vrste novo leto, kar je še ostanek iz stare perzijske dobe. Ta praznik se praznuje z velikimi slavnostmi več dni. Kot največji dan posta in pokore se praznuje obletnica smrti Imam Hasana, Iohamedovega vnuka, ki je bil zastrupljen. Druga dva praznika žalovanja sta: "Moharem", katerega praznujejo prvih deset dni v prvem mesecu v spomin na smrtitev Alisovih sinov, Hasana in Huseina in 19. dan Ramasana v spomin na smrtitev Alisa.

Poljedelstvo, obrt in trgovina. — Izmed vseh strok v Perziji je najvažnejše poljedelstvo, ki se je tekom časa zelo razvilo in prinaša glavni vir vseh dohodkov. Perziji so zelo marljivi poljedelci in obdelujejo vsak kos zemlje, ki je le količkaj ugoden za poljedelstvo. Ker v notranjosti dežele zelo primanjkuje moče, so umni Perziji izkopali veliko številno prekopov ter napeljali vodo iz ponikajočih rek in krajev, kjer primanjkuje vode. Toda kljub temu je še veliko ugodne zemlje za poljedelstvo neobdelane in bi prinašala še enkrat toliko dohodkov, ako bi se Perziji zanimali za moderno poljedelstvo in ako bi se vlada brigala za razvoj poljedelstva. Največji udarjec za deželo je bila neka vladna odredba l. 1860, ko je perzijski šah zapovedal, da se mora vsak rodotvni kos dežele posejati z žito kom, iz katerega so potem izdelovali opij. To leto je prebivalstvo zelo trpelo na ponikajočih živil, ki je trajalo od l. 1869 do 1872 in je umrlo nad en milijon in pol ljudi vsled lakote. Razumno, da se je pridelalo l. 1881 okrog 480 angleških ton maka, pri katerem so šah in njegovi višji vladni uradniki napravili veličanske dobičke, ker so včinoma ves pridelek zaplenili.

(Nadaljevanje.)

POTOP.

Zgodovinski roman.

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

Nekoliko tisoč sabelj se zablika nakrat v ozračju. Čete obkolijo Zaglobo, potiskajo se in vreče:

"Vodite nas, vodite!"

"Jutri vas popeljem, pripravite se na pot!" zakriči navdušen Zagloba.

Volitev Zaglobe načelnikom se je vršila zarano v jutro, popoldne pa je bilo naznačeno pregledovanje vojske. Praporci so stali po horoščanski bladi, drug poleg drugega v izvrstnem redu, s polkovniki in zastavonoš na čelu. Pred polki je jeznil Zagloba pod bunčukom, s pozlačeno bulavo v reki ter s čapljenim peresom na čapki. Rekel bi: praveati hetman! Po vrsti je pregledoval polke, kakor pregleduje pastir čredo, in vojakom je rastle sree pri pogledu na vzvišeno njegovo postavo. Vsak polkovnik je stopil k njemu s poročilom in načelnik je govoril z njimi ter rahlo hvalil ali grajal, ako je našel kakke nedostatke pri vojaki. Vsi so bili zadovoljni znovim načelnikom in oni, ki so iz začetka javljali nezadovoljnost, so priznavali v duhu, da je Zagloba kaj izkušnen človek, kateremu ni načelnstvo nikakšna novost.

Edini Volodijevski je nekako čudno vihal brke, ko ga je potikal novi načelnik po pregledu vojske v navzočnosti drugih polkovnikov po rami ter mu dejal:

"Veseli me, da se nahaja vaš polk v boljšem stanju, nego vsi drugi. Vtrajajte tako do konca ter bodite zverjeni, da vas ne zabim."

"Nu, pesnik!" zašepeta Volodijevski Skretuskemu, vrnivši se iz pregledovanja. "Sam veliki hetman ne morel bi mi povedati nič boljšega."

Ta dan je obpošlal Zagloba nekoliko oglednih čet, da pregledajo pokrajino. Ko so se vrnili naslednje jutro vsi oddelki domov, je poslušal njih poročila z veliko pazljivostjo, na kar je šel v stanovanje Volodijevskega, ki je bival skupno s Skretuskima.

"V navzočnosti vojakov moram biti poveljnik, toda kadar smo sami, pa si lahko ohranimo davno zaupljivost. Tu nisem ničesar drugega nego vaš tovariš in prijatelj! Prav, kakor de poslovnica: družba je družba, služba pa mora biti služba. Dasi imam svoj razum, vendar ne zamejtem tudi vaših nasvetov, kajti tudi vi ste izkušeni ljudje."

Vsi so ga pozdravili prijateljski in se začeli posvetovati. Samo Redžijan ni smel biti z njim kakor prej in sedel je sam na koleni klopi.

"Kaj mislite početi, oče?" vpraša ga Jan Skretuski.

Najprej hočem vpeljati red in disciplino med vojake, tega ne dopuščem, da bi se izpričali radi lenobe. Dobro vem, gospod Mihael, da si se mi večkrat smejal, ko som odposlal ogledne čete, nu vse štiri retrova. Toda učinil sem to radi tega, da pridem ljudi k službi, ker so jeliše zares lenuhariti. To je prvo. Vdrgli pa, kaj nam še manjka? Ne manjka nam ljudi, ker zate ne bo sile mazovskega, pride kaj semkaj k nam. Ljudij in

mazovskega, pride kaj semkaj k nam. Ljudij in sabelj nam ne bo manjkalo, samo živeža ni dovolj, brez tega pa se ne vzdrži nobena vojska. Radi tega nameravam ukazati oglednim četam, naj pripeljejo s seboj vse, kar jim pride v roke: govedo, ovce, prašiče, zrnje, seno, bodisi iz tega vodstva, bodisi iz Mazovišča, katero še doslej ni videlo sovražnika, torej ima še vsega dovolj."

"Plemstvo bo kričalo na vse grlo," omeni Skretuski, "ako prično vojaki jemati zrnje in živino."

"Za nas je večjega pomena vojska nego plemstvo. Naj kriče! Sicer pa ne bomo jemali ničesar brezplačno, ker naročim oddajati pobornike, katerih sem dokaj pripravil v pretekli noči. Denarja sedaj nimam, toda po končanem boju, ko prejememo Švede, plača to ljudovlada. Da, kaj bi goril! Plemstvu je še vedno huje tačas, ako d spe vojska gladna ter jame pleniti. Nameravam pa tudi preiskati lesove, ker čujem, da se tam skriva dokaj kmetov, z živino. Naj bo hvalena naša vojska sv. Duhu, da jo je navdihnil, da me je izvolila za poveljnika, ker nihče drugi na mojem mestu ne bi vedel, kje mu stoji glava."

"Vi imate senatorsko glavo, to je gotovo!" omeni Redžijan.

"Kaj? He!" reče oveseljen Zagloba, katere mu je ugajala hvala mladega človeka, "tudi te bi lišjak, se vidi, da nisi bival v temnici. ... Naj ozreti se ne utegneš in že te napravim namestnikom, ako se najde kako prazno mesto."

"Pokorno se vam zahvaljujem, gospod," odvrne Redžijan.

"Evo, jaz mislim tako!" nadaljuje Zagloba. "Najprej moram nabrati dovolj živeža, da lahko prebijemo, če treba, tudi obleganje. Potem napravimo tabor in takrat pa naj le pridrvi Radživil s Švedi, ali z vragi. Lopov naj bom, če ne nala ti tu na novi Zbaraš."

"Za Boga, izvrstna misel je to!" zakliče Volodijevski. "Toda od kod dobiti topove?"

"Gospod Kotovski ima dva možnarja. Jakob Kmitic jedno risanico, v Belostoku so štiri oktavice, katere nameravam prepeljati v tikotinski grad. Vi, gospodje, če ne veste, da se Belostok nahaja pod vladjo gospoda Veselovskega in da so ti topovi kupljeni še v minulem letu, kar mi je sporočil tukajšnji gubernator Stompalski, kakor tudi to, da ima po sto nabojev za vsaki top. Mi se bomo znali vzdržati, samo podpirajte me s svojo pomočjo ter ne pozabite na grlo, katero bi rado dobilo kaj mokrega, saj je še čas za to."

Volodijevski ukaže primesti medicine, in govorec se je nadaljeval pri steklenicah.

"Mislim, ste, ko ste me volili, da bodete imeli naslihanega poveljnika," nadaljuje Zagloba, naboj medicino iz vrča. "Toda kaj se! Nisem se potegoval za to dostojanstvo; ker pa ste me le občili z njim, zahtevam tudi strogo discipline in disciplin. Jaz napravim tukaj drugi Zbaraš. Radživil se zadržaj s svojimi Švedi, predno me pohrusta. Kaj rad bi tudi imel, ko bi prišel Hovanski semkaj. Tako ga tu pokopjem, da ga ne najdejo niti na sodnji dan. On ni daleč, torej ne je prišel Zagloba ga izprazni v jedni sapi. Na to zagrabim čelo, kakor bi se nečesa spomnil."

"Kaj sem pripovedoval? Kaj sem hotel prav za prav?" Da, medicine, gospod Mihael."

Volodijevski zopet nalije.

V pojasnilo.

V pojasnilo številnim rojakom, ki so mi pisali glede odhajanja parnikov iz New Yorka po Novem letu, naznanjam odhod naslednjih parnikov:

1. Francoska črta.
24. jan. parnik La Fayette.
31. jan. parnik La Savoie.

2. Cunard črta.
24. jan. parnik Royal George.
24. jan. parnik Imperator.
24. jan. parnik Germania.

3. New York-Trst.
22. jan. parnik Pennsylvania.

(Na Trst morajo potovati samo Slovenci, ki spadajo sedaj pod Italijo). Navedeno vozni red je podvržen spremembi. Kdor želi potovati, naj piše ali pa pride na moj naslov.

Potne liste prekršim onim, ki norejo sam imeti tega posla.

Frenotično. Snažno, udobno in varno prenočišče po primerli ceni dobite pri meni za čas bivanja v New Yorku. Nič rano, ako ste karto kje drugo kupili.

POSLIJANJE DENARJA. Izrabite sedanje skrajno izke cene, ako nameravate poslati svojcem kako pomoč ali plačati kak dolg.

100 kron sa	1.30
200 kron sa	2.50
500 kron sa	6.00
1.000 kron sa	11.75
5.000 kron sa	58.00
10.000 kron sa	115.00
25.000 kron sa	285.00

50 Lir sa	4.50
100 Lir sa	8.75
200 Lir sa	17.00
500 Lir sa	42.75
1000 Lir sa	85.00

LEO ZAKRAJSEK.
70 Ninth Ave., New York, N. Y.

Začimbo, želišča in najraznovrstnejša
DOMAČA ZDRAVILA
katera priporoča mgr. Kneipp, imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik.
MATH. PEZDIR
P. O. Box 772, City Hall Station, NEW YORK CITY.

NAUČITE SE IZ SKUŠNJE DRUGIH.

kako imate varovati sebe.

Veliko tujcev v New Yorku je bilo obseutih od takih ljudi, ki se pozivljajo, da so profesionalni v teh delih. Da obvarujete sami sebe pred takimi ljudmi, je zelo umestno, da se prej prepričate pri The Central Mercantile banki v New Yorku, katere princip je varovati pred zgubo obresti in pri pošiljanju denarja v Evropo, menjavo denarja, pričetu z novo vlogo, kupovanju parobrodskih listkov, preskrbeti potni list, plačevanju davka in enakih stvarih, ki so vam v korist.

Ako želite prihraniti vaš trdo prislužen denar, je torej v vašo korist, da se poslužite gornjih navodil in pišete na

THE CENTRAL MERCANTILE BANK OF NEW YORK.
69 Fifth Ave., New York, N. Y.

POTREBUJEMO DEKLETA
za lepljenje listkov.
30c na uro. Oglasite se pri:

STEIN-HALL MFG. COMPANY
2841 So. Ashland Ave., Chicago.

POTREBUJEMO
dekleta za pri "puneh press" in "doodging" stroju in delo pri mlzah.
Boye Needle Co.
4343 Ravenwood Ave.
Chicago, Ill.

"Pazite na menjajoče cene."
Sedaj je mogoče pošiljati denar v staro domovino in sicer na Slovensko in kronah, v kraje zasene na italijanski v lirah.

Sedanje cene so s poštnino vred:

100 kron	1.25	500 kron	6.00
200 kron	2.40	1.000 kron	11.20
300 kron	3.60	5.000 kron	56.00
400 kron	4.80	10.000 kron	111.00

Potuje se tudi lahko v staro domovino, toda parniki so prenapolnjeni; tisoč ljudi čaka na prostor, a parnikov je za sedaj le kaj malo, zato je bolje, da vsakdo malo potrpi, da se razmere sboljšajo.

Za pojasnila pišite na:

FRANK SAKSER,
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

THINGS THAT NEVER HAPPEN

NEKAJ, KAR SE NIKDAR NE ZGODI.

— Da, moj dečko. Jaz sem na morju že sedeminštideseto leto. Doživel pa še nisem nikake nezgode ali viharja.

Kašelj

Je znan kot eden najboljših znanih snovkov, ki spremlja prehlad, gripo in kašelj, ki se pripadajo celi sapnika. Zato potrebujete zdravilo, ki bo očistilo vaše sapnik in ga osvobodilo vseh izcedkov. Naloga zdravila ni boljše, kakor

Severa's Balsam for Lungs

Severa's Balsam za pljuča, ki je dolga posnan iz leta 1881, ko vseeno zdravilo za zdravilo prehlada, brisavosti in kašlja, zlasti za lažje in vnetje sapnika, zlasti za vnetje in kašlja, Cene so in v davka, ali 50c in 1.00 doka, v vsaki lekarni.

Severa's Balsam za pljuča, ki je dolga posnan iz leta 1881, ko vseeno zdravilo za zdravilo prehlada, brisavosti in kašlja, zlasti za lažje in vnetje sapnika, zlasti za vnetje in kašlja, Cene so in v davka, ali 50c in 1.00 doka, v vsaki lekarni.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA